

„Ano, některým děvčatům (ted' aby to nevypadalo, že jsem genderově zaujatý, ale byly to holky) vadilo, že musejí přemýšlet, „já neumím přemýšlet, já se to chci naučit“, říkaly. Nebo někoho frustrovalo, že jim hned neřeknu výsledek. Někteří žáci se bojí nejistoty. Když nemají známý postup, hned by se vrhli ke kalkulačce.“

Výherce loňského národního kola Global Teacher Prize, matematikář Tomáš Chrobák, popisuje, jak reagovali žáci na přechod na Hejného metodu výuky (Rodiče vítání).

Krátce

- **Ministerstvo školství doporučuje uzavřeným školám, jak dál vzdělávat.** Po necelém měsíci ministerstvo školství připravilo [materiál pro školy a učitele, kde doporučuje, co a jak mají učit](#). Vyjadřuje se také k hodnocení nebo spolupráci žáků. Jde o potvrzení metodických doporučení, která EDUin sdílí již týdny: vyberte jen tu nejdůležitější látku, opakujte, zůstaňte ve spojení se svými žáky, podporujte vzájemnou spolupráci dětí, využívejte specializované nástroje na učení různých témat (včetně webu [ČT edu](#), [Na Dálku od MŠMT](#) nebo [UčitOnline](#) od EDUin), hodnotte formativně, tedy pro učení a se zájmem pomoci žákům, jak se zlepšovat. Metodika od ministerstva přichází ve chvíli, kdy je nemálo rodičů přetíženo tím, že dětem pomáhají s úkoly a zároveň sami pracují z domova. Opakovaně na to upozorňovala média, např. Deník N ([zde](#) a [zde](#)) nebo [Novinky.cz](#). EDUin minulý týden také vydal [desatero pro ředitele](#), kde doporučuje sjednotit práci školy, ať už jde o komunikační platformy, zadávání úkolů nebo navázání kontaktu se všemi dětmi, včetně těch, které se školou samy od sebe nekomunikují. Nová situace totiž významně umocnila vliv socioekonomických podmínek, v nichž děti žijí, na jejich přístup ke vzdělávání.
- **Při on-line výuce neznámkuje, o klasifikaci ted' nejde, vyzvalo učitele ministerstvo.** Součástí materiálu ministerstva školství je také doporučení hodnotit formativně – oproti sumativnímu hodnocení. Na dotazy médií resort upřesnil, že podle jeho názoru by učitelé neměli známkovat, ale spíše poskytovat zpětnou vazbu. Tu by také měli přijímat od svých žáků a jejich rodičů. Doporučení ministerstva bylo původně nejasné, protože se přímo proti známkování nevyhranilo, ale v rámci [podpory formativního hodnocení odkázalo na informační leták](#) (EduLab) PedF UK a společnosti EduLab, kde je doporučení „Neznámkuje“ uvedeno jako první ze dvanácti. „Více než kdy jindy platí, že známkováním domácích úkolů klasifikujete především rodinu, a ne dítě samotné,“ [poznává k tomu programový ředitel EDUin Miroslav Hřebecký](#).
- **Stálá konference asociací ve vzdělávání (SKAV) vydala sadu doporučení pro online výuku.** SKAV upozorňuje, že učitelé byli většinou nikoliv svou vinou zaskočeni bez přípravy a někdy i bez potřebné techniky. Mezi [osmi nabízenými řešeními SKAV připomíná](#) školám, aby zkoušely zapojit všechny žáky a neváhaly využít neziskové organizace nebo sociální služby.
- **Společné vzdělávání: Jak doma vzdělávat dítě se specifickými poruchami učení.** Národní pedagogický institut [ve svém bulletinu informuje rodiče](#) (str. 2), jak mají pracovat se svými potomky, kteří vyžadují při vzdělávání zvýšenou péči. NPI doporučuje, aby rodiče například oživilo dětem učení tím, že jim umožní střídat typy písma nebo používat při psaní barevné psací náčiní, nadále využívali kompenzační pomůcky, nebyli na děti přísní a dali jim u úkolů neomezený počet opakování.
- **Hledání inspirativních učitelů nezastaví ani pandemie, pokračujeme v hodnocení pro Global Teacher Prize.** Jen tři týdny poté, co vítěz loňského ročníku Tomáš Chrobák ze ZŠ Baška (nedaleko Frýdku-Místku) [postoupil mezi 50 nejlepších do světového finále](#) (GTP CR), představuje EDUin letošní kandidáty na vítěze v českém kole GTP pro inspirativní učitelé osobnosti. Porota složená z 52 nezávislých odborníků vybrala [32 semifinalistů](#). „Letošní ročník prověří adaptabilitu všech zúčastněných. Je výzvou nejen pro finalisty, kteří budou hodnoceni na základě toho, jak se dokázali vypořádat s distanční výukou, ale také pro odbornou porotu, která musí změnit dosavadní parametry hodnocení. Je to zkouška, jak jsme připraveni reagovat na nečekané změny, které současná situace přináší,“ zamýšlí se nad letošním ročníkem koordinátorka ceny Hana Matoušů.
- **Andrej Babiš podmínil otevření škol metrovými odstupy mezi dětmi.** Překvapivě své prohlášení neučinil 1. dubna, ale den poté. Na [těžko představitelný požadavek](#) (Novinky.cz) reagovali lidé na sociálních sítích různými návrhy, jak rozestupy mezi dětmi zajistit, například zakoupením zorbíngové výbavy. „Bohužel se včera už poněkoličká ukázalo, že krizový štáb, který bude rozhodovat o znovuootevření škol, své úvahy a rozhodnutí nekonzultuje s ministerstvem školství, které je o nich zdá se informováno až z médií. Jsou to přitom rozhodnutí, která přímo ovlivňují desítky tisíc rodin s dětmi ve školním věku,“ říká Radka Hrdinová, EDUin.

V souvislostech

OECD: ŠKOLSTVÍ POTŘEBUJE STRATEGII, KDYBY SE ŠKOLY NEOTEVŘELY DO ZÁŘÍ, POMOHL BY I KRIZOVÝ ŠTÁB

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), která pořádá mezinárodním testování PISA a hodnotí vzdělávací systémy, vydala [doporučení, jak by mohly vzdělávací systémy reagovat na pandemii COVID-19](#). Kvůli ní se celosvětově zavírají školy a [UNESCO hlásí](#), že více než miliarda a půl studentů je zasažena omezeními. To představuje 91,3 % ze všech studentů zapsaných ve formálním vzdělávání. České školy jsou zavřeny od 11. března do odvolání a je otázka, kdy přesně obnoví prezenční výuku. Pokud by to bylo až po 1. červnu, žáci by dostali [maturitní výsledky jako průměr posledních tří vysvědčení](#) (CERMAT).

Podle OECD pandemie představuje největší narušení vzdělávání, s jakým se současná generace setkala. K tomu, aby se školy s náhlou situací, která přenáší jejich působitě do virtuálního prostoru, dokázaly lépe vyrovnat, navrhuje organizace uskutečnit řadu opatření koordinovaných z centra. OECD navrhuje, aby státy zřídily pro školství krizový štáb nebo řídicí výbor složený z odborníků různých oborů. Chybět by v něm neměli experti na kurikulum, vzdělávání učitelů, informační technologie, zástupci učitelů, rodičů a studentů, ale ani zástupci průmyslu. Tato skupina by měla na základě vyjednaných principů (pokračování ve studiu, péče o duševní a fyzické zdraví žáků apod.) zformulovat dvě strategie. Jednu na příští měsíce, která musí promptně reagovat na ne vždy připravené ředitele a učitele, a druhou na příští školní rok. OECD upozorňuje, že vývoj vakcíny se může protáhnout a pak nelze vyloučit [druhou vlnu nákazy](#) (BBC), která by znovu uzavřela vzdělávací instituce. Že jde o reálnou obavu, ukazuje vývoj v některých asijských zemích.

Strategie by měla nastavit fungování škol během pandemie, a to s důrazem na hrozící zvyšování nerovností v přístupu ke vzdělání. Ty přichází ze dvou směrů. Předně, děti jsou nyní plně odkázány na domácí prostředí, které se liší co do vybavenosti a klidu na učení. Druhý faktor je nejednotná práce škol, které se rozprostřely na škále mezi [zadáváním úkolů z učebnic na týden dopředu](#) a [navázáním výuky online skrze telekonference](#) (RVP.cz). OECD státům navrhuje, aby zvážily zavedení období intenzivního opakování, jakmile opatření opadnou (např. koncem letních prázdnin), nebo aby podnikly konkrétní kroky k podpoře dětí ze znevýhodněných rodin. Doporučuje také, aby jednotlivé státy nadále zajišťovaly poskytování bezplatných obědů potřebným dětem. Kvůli uzavření školních jídelen ale v Česku podpora byla pozastavena.

Mezi další doporučení OECD patří podpora [komunikace mezi učitelem a žáky a žáky navzájem](#) (KQED), rychlé vzdělávání učitelů a ukotvení principů, jak správně hodnotit žáky, uzavírat ročníky nebo provozovat školní poradenství a služby školních psychologů. Každá škola by podle OECD měla mít svůj plán, jak sjednotit výuku svých učitelů tak, aby byla vůči žákům konzistentní (online výuka, její načasování, objem práce atd.). Samostatnou otázkou je nadtarifní odměňování učitelů, které by mohlo zohlednit práci učitelů v nových podmínkách. V neposlední řadě OECD doporučuje, aby si školy připravovaly plány, které sjednotí výuku jejich učitelů v online prostředí. Tyto plány pak školy mezi sebou mohou sdílet.

Ministerstvo školství je od začátku krize spíše zdrženlivé v přímé podpoře škol a řízení systému nechává na zřizovateli (o jejichž práci EDUin [psal před týdnem](#)). Stálá konference asociací ve vzdělávání (SKAV) [ve své sérii doporučení přibližuje](#), že „vzniklé problémy zřetelně ukazují slabiny vysoké decentralizace vzdělávacího systému ČR, jemuž se díky absenci metodického vedení škol nedaří realizovat vhodné postupy směrem ke snižování nerovností a naplňování individuálních potřeb všech žáků.“ Právě malé pravomoci MŠMT dnes mohou značně omezovat, jak lze efektivně řídit činnost škol.

Nejen podle [ministra školství Plagy představuje zavření škol velký impuls](#) (Seznam) pro zavedení moderních technologií do výuky. „Spousta učitelů, kteří měli motivační zábrany zdokonalit své digitální a technologické dovednosti, ted' organizují digitální třídy a vedou s žáky diskuse po internetu a pravděpodobně jim to zůstane. Budou to i nadále využívat,“ říká [Bob Kartous pro Český rozhlas](#). Je totiž bez debat, že učitelé i žáci odejdou z krize vybaveni mnohem vyšší digitální gramotností.

Štěpán Kment, analytik EDUin

Tipy a události (výběr z [EDUKalendáře](#))

[Webináře SYPO pro podporu učitelů na témata jak učit off-line žáky, děti s OMJ nebo jak učit na 1. a 2. stupni ZŠ](#)

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:

Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT